

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ УЧНІВ З ГЕОМЕТРІЇ

відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 04.05.2026 № 722
«Про затвердження системи та загальних критеріїв оцінювання результатів навчання учнів»

Критерії побудовано з урахуванням специфіки геометрії: просторового та логічного мислення, оперування геометричними поняттями, виконання побудов, доведення, розв’язування задач, моделювання, роботи з кресленнями та математичної комунікації.

Бал / рівень	Когнітивні процеси	Навчальна діяльність	Самостійність	Комунікація та взаємодія	Частота вияву вмінь
1 / початковий	Розпізнає окремі геометричні фігури, об’єкти та символи. Має фрагментарні уявлення про геометричні поняття.	Виконує лише окремі найпростіші дії за безпосередньої допомоги вчителя: називає фігуру, показує її елементи, відтворює простий запис за зразком.	Потребує постійної допомоги, покрокової інструкції та контролю. Не може самостійно організувати виконання завдання.	Відповідає на прості запитання після спонукання. У парній або груповій роботі діє переважно за вказівкою.	Уміння виявляються епізодично, переважно за безпосередньої допомоги вчителя.
2 / початковий	Розрізняє основні геометричні фігури, їх окремі властивості та елементи. Відтворює окремі терміни, позначення, правила.	Виконує прості завдання за готовим зразком: розпізнає фігури, виконує нескладні вимірювання, читає прості креслення.	Працює за детальною інструкцією, потребує допомоги під час вибору способу розв’язання та перевірки результату.	Дає короткі відповіді, може назвати елементи фігури або повідомити отриманий результат.	Уміння виявляються зрідка у знайомих ситуаціях і переважно за підтримки вчителя.
3 / початковий	Відтворює основні поняття, властивості та співвідношення. За допомогою встановлює прості зв’язки між геометричними об’єктами.	Виконує типові вправи за алгоритмом, прості побудови та обчислення. Застосовує окремі формули за зразком.	Частково виконує завдання самостійно, але потребує допомоги у виборі формули, послідовності дій та перевірки відповіді.	Формулює прості відповіді, може пояснити окрему дію, бере участь у спільному виконанні завдання за підтримки.	Уміння виявляються періодично під час виконання стандартних завдань.
4 / середній	Розуміє основні геометричні поняття,	Виконує стандартні задачі за відомим алгоритмом,	Виконує типові завдання за інструкцією, частково	Висловлює просту математичну думку,	Уміння виявляються регулярно у

Бал / рівень	Когнітивні процеси	Навчальна діяльність	Самостійність	Комунікація та взаємодія	Частота вияву вмінь
	властивості фігур, залежності між величинами. Розпізнає умови застосування відомих правил і формул.	читає та виконує прості креслення, здійснює вимірювання й обчислення.	контролює правильність власних дій.	відповідає на запитання, дотримується базових правил математичного спілкування.	стандартних навчальних ситуаціях.
5 / середній	Пояснює основні властивості геометричних фігур, установлює прості зв'язки між елементами фігур. Розуміє зміст формул і теорем.	Розв'язує типові задачі, виконує нескладні геометричні побудови, застосовує формули та теореми у стандартних ситуаціях.	Самостійно виконує основну частину типового завдання, звертається по допомогу у складніших моментах.	Пояснює послідовність розв'язання, використовує математичні терміни, бере участь у парній та груповій роботі.	Уміння виявляються регулярно під час виконання типових завдань.
6 / середній	Аналізує умову геометричної задачі, встановлює причинно-наслідкові та логічні зв'язки, добирає відомі властивості та формули для розв'язання.	Розв'язує типові задачі в кілька дій, виконує побудови, застосовує теореми, формули та властивості фігур, формулює обґрунтовані висновки.	Самостійно виконує типові завдання, визначає послідовність основних дій, здійснює перевірку результату.	Послідовно пояснює хід розв'язання, аргументує окремі кроки, конструктивно працює з однокласниками.	Уміння виявляються стабільно у типових і частково змінених ситуаціях.
7 / достатній	Аналізує геометричну ситуацію, встановлює взаємозв'язки між елементами фігур, обирає доцільний спосіб розв'язання. Застосовує логічне та просторове мислення.	Розв'язує задачі в нових, але близьких до вивчених ситуаціях. Виконує складніші побудови, застосовує кілька властивостей або теорем.	Самостійно планує основні етапи розв'язання, добирає необхідні формули, теореми та способи побудови, контролює результат.	Аргументовано пояснює розв'язання, використовує коректну математичну термінологію, співпрацює під час обговорення задач.	Уміння виявляються систематично в більшості навчальних ситуацій.
8 / достатній	Порівнює різні способи розв'язання, аналізує властивості фігур, встановлює складніші логічні зв'язки, робить обґрунтовані висновки.	Самостійно розв'язує задачі підвищеної складності, виконує комбіновані побудови, застосовує набуті знання в нестандартно сформульованих умовах.	Визначає послідовність дій, самостійно обирає спосіб розв'язання, виявляє та виправляє помилки.	Веде математичний діалог, ставить змістовні запитання, порівнює способи розв'язання, аргументовано захищає свою думку.	Уміння виявляються часто, стабільно та в різних видах геометричної діяльності.

Бал / рівень	Когнітивні процеси	Навчальна діяльність	Самостійність	Комунікація та взаємодія	Частота вияву вмінь
9 / достатній	Критично аналізує умову задачі, оцінює ефективність різних способів розв'язання, установлює взаємозв'язки між кількома геометричними об'єктами та властивостями.	Розв'язує складні та проблемні задачі, комбінує теореми, властивості й формули, виконує обґрунтовані геометричні доведення, створює математичну модель ситуації.	Самостійно планує повний хід розв'язання, контролює логічність міркувань, перевіряє отриманий результат альтернативним способом.	Переконливо аргументує математичні твердження, коректно аналізує й оцінює інші способи розв'язання, конструктивно дискутує.	Уміння виявляються систематично, стійко та в більшості складних ситуацій.
10 / високий	Глибоко аналізує геометричні ситуації, інтегрує знання з різних тем, застосовує дедуктивне, логічне та просторове мислення. Самостійно формулює проміжні висновки та прогнозує результат.	Самостійно розв'язує нестандартні задачі, здійснює складні побудови й доведення, використовує різні методи: синтетичний, аналітичний, координатний, векторний та інші відповідно до програми.	Повністю самостійно планує розв'язання, визначає оптимальну стратегію, контролює кожен етап і коригує помилки.	Чітко й логічно презентує математичні міркування, аргументовано обстоює рішення, ефективно співпрацює у розв'язанні проблемних завдань.	Уміння виявляються постійно та в різноманітних навчальних ситуаціях.
11 / високий	Синтезує знання з різних розділів геометрії, встановлює нові логічні зв'язки, формулює гіпотези, оцінює різні стратегії доведення та розв'язання.	Самостійно розв'язує складні нестандартні задачі, створює математичні моделі, знаходить кілька способів розв'язання, обґрунтовує їх ефективність.	Виявляє високий рівень самоконтролю, планування та рефлексії. Самостійно визначає критерії правильності й оптимальності розв'язання.	Демонструє високий рівень математичної комунікації, може пояснити складний хід міркувань, аналізує альтернативні доведення та допомагає організувати спільну роботу.	Уміння виявляються постійно, впевнено й результативно у нових та нестандартних ситуаціях.
12 / високий	Демонструє системне, логічне, критичне, творче та просторове мислення. Самостійно інтегрує геометричні знання, формулює й обґрунтовує гіпотези, створює нові	Творчо розв'язує складні й нестандартні геометричні проблеми, пропонує оригінальні способи побудови, доведення та моделювання. Упевнено переносить знання в нові	Повністю самостійно визначає мету, стратегію та послідовність роботи, оцінює ефективність обраного методу, здійснює глибоку рефлексію отриманого результату.	Вільно й точно використовує математичну мову, переконливо доводить твердження, порівнює альтернативні підходи, конструктивно взаємодіє та сприяє	Уміння виявляються постійно, комплексно, творчо та результативно в навчальних, практичних, проблемних і

Бал / рівень	Когнітивні процеси	Навчальна діяльність	Самостійність	Комунікація та взаємодія	Частота вияву вмінь
	способи доведення та розв'язання.	практичні й міжпредметні ситуації.		спільному пошуку рішення.	нестандартних ситуаціях.

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РІВНІВ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ УЧНІВ З ГЕОМЕТРІЇ

Характеристику подано за чотирма рівнями — **початковим, середнім, достатнім і високим** — із конкретизацією для геометрії. Такий підхід відповідає загальній логіці компетентнісного оцінювання: кожний наступний рівень передбачає досягнення попереднього та додає нові якісні характеристики.

Рівень	Загальна характеристика навчальних досягнень учнів з геометрії
Початковий (1–3 бали)	Учень/учениця має фрагментарні уявлення про основні геометричні поняття, фігури, величини та їхні властивості. Розпізнає окремі геометричні об'єкти, називає їх за зразком, відтворює окремі правила, формули та позначення. Виконує найпростіші вправи, вимірювання й побудови переважно за зразком та за безпосередньої допомоги вчителя. Потребує значної підтримки під час аналізу умови задачі, вибору способу розв'язання, виконання побудов і формулювання висновків.
Середній (4–6 балів)	Учень/учениця розуміє основні геометричні поняття, властивості та співвідношення між геометричними об'єктами. Виконує типові задачі за відомим алгоритмом, застосовує формули, ознаки, властивості та теореми у стандартних ситуаціях. Виконує нескладні геометричні побудови, читає та аналізує креслення, здійснює вимірювання й обчислення. Може пояснити основні етапи розв'язання та сформулювати простий висновок. Поступово виявляє самостійність, бере участь у парній і груповій роботі.
Достатній (7–9 балів)	Учень/учениця впевнено застосовує геометричні знання для аналізу та розв'язання задач у типових і змінених ситуаціях. Встановлює логічні та причинно-наслідкові зв'язки між елементами геометричних фігур, обирає доцільні способи розв'язання. Самостійно виконує складніші побудови, застосовує кілька властивостей, ознак або теорем, здійснює обґрунтовані доведення. Уміє аналізувати креслення, моделювати геометричні ситуації, перевіряти отримані результати та виправляти помилки. Аргументовано пояснює власні міркування, використовує математичну термінологію, конструктивно взаємодіє з іншими.

Рівень	Загальна характеристика навчальних досягнень учнів з геометрії
Високий (10–12 балів)	Учень/учениця демонструє системне, логічне, критичне, творче та просторове мислення. Самостійно інтегрує знання з різних розділів геометрії, аналізує складні та нестандартні ситуації, формулює гіпотези, прогнозує результати й обґрунтовує висновки. Упевнено застосовує різні методи розв’язання задач і доведення, виконує складні геометричні побудови, створює математичні моделі. Здатний/здатна знаходити кілька способів розв’язання та оцінювати їхню ефективність. Самостійно планує діяльність, контролює й коригує її, здійснює рефлексію. Чітко й переконливо презентує математичні міркування, аргументовано захищає власні рішення та переносить набуті геометричні знання на нові, практичні й міжпредметні ситуації.

Основні предметні орієнтири для оцінювання з геометрії

Під час визначення рівня навчальних досягнень учня/учениці доцільно комплексно враховувати, наскільки він/вона:

- розуміє та застосовує геометричні поняття, властивості, ознаки й теореми;
- розпізнає, описує та класифікує геометричні фігури;
- володіє просторовим і логічним мисленням;
- читає, створює та аналізує геометричні креслення;
- виконує геометричні побудови із застосуванням відповідних інструментів;
- застосовує формули, властивості та теореми для розв’язування задач;
- аналізує умову задачі, визначає відомі та невідомі величини;
- обирає та обґрунтовує стратегію розв’язання;
- здійснює математичні доведення та формулює логічні висновки;
- використовує різні способи розв’язання та оцінює їхню ефективність;
- застосовує геометричні знання до практичних і життєвих ситуацій;
- використовує координатний, векторний, аналітичний та інші методи відповідно до змісту навчальної програми;

- моделює геометричні ситуації та інтерпретує отримані результати;
- аргументовано пояснює власні міркування та використовує **математичну термінологію**;
- здійснює самооцінювання, знаходить і виправляє помилки;
- демонструє здатність **самостійно переносити набуті знання та способи діяльності на нові й нестандартні завдання**.